

17 298
381

WYDAWNICTWO STOWARZYSZENIA
TECHNIKÓW W WARSZAWIE.

E. Rosenberg.

ELEKTROTECHNIKA PRĄDU SILNEGO.

WYKŁAD POPULARNY
DLA TECHNIKÓW, MONTERÓW, MASZYNISTÓW,
ŚLUSARZÓW, i t. d.

przełożył

Zygmunt Straszewicz.

17111-32

371 stron.

278 rysunków.

WARSZAWA.

Skład główny w księgarni E. WENDE i S-ka.
Krakowskie-Przedmieście № 9.

1905.

17111-32

Дозволено Цензурою.
Варшава, 2 марта 1905 г.

Przedmowa tłumacza.

Książka E. Rosenberga, która wychodzi obecnie w wydaniu polskim, jest przeznaczona w pierwszym rzędzie dla robotników, zatrudnionych w przemyśle elektrotechnicznym i przy urządzeniach elektrycznych. Ma ona obznajmić ich z zasadami elektrotechniki, wyjaśnić im działanie maszyn i przyrządów, z którymi najczęściej miewają do czynienia, zawiera więc wykład zasadniczych zjawisk elektrycznych, opis generatorów i motorów prądu stałego, zmiennego i wielofazowego, przyrządów mierniczych, lamp, i t. d. Ze względu na wyżej wskazane koło czytelników autor usiłował uczynić wykład swój możliwie elementarnym. Każdy, kto zna najprostsze działania arytmetyczne, może książkę tę czytać i rozumieć.

Pomimo tak elementarnego zakresu wykład Rosenberga nie jest jednak wcale powierzchowny. Autor zdołał przedstawić jasno i gruntownie nawet bardziej złożone przedmioty. Kto uważnie przeczyta jego książkę, ten będzie mógł swobodnie oryentować się w najważniejszych urządzeniach elektrycznych i rozumieć ich działanie.

Mam nadzieję, że dziełko to przyniesie pożytek nie tylko monterom i maszynistom. Prąd elektryczny odgrywa dzisiaj niezmiernie ważną rolę w technice, i technik współczesny spotyka się z nim coraz częściej. Zasady elektrotechniki stały się prawie równie niezbędnym elementem ogólnego wykształcenia technicznego, jak zasady mechaniki. Kto z inżynierów lub techników nie wyniósł ze szkoły dostatecznej znajomości tego przedmiotu i niema czasu lub chęci studyować dzieł specjalnych, ten z książki niniejszej może obznajmić się prawie bez trudu z rzeczami najważniejszymi.

Jeżeli kto zamierza przystąpić do studyów gruntowniejszych (np. student, mający słuchać wykładów specjalnych), ten również odczyta z korzyścią na wstępie dziełko Rosenberga. Pozna on tutaj odnośne zjawiska ze strony jakościowej, co mu ułatwi w następstwie zrozumienie stosunków ilościowych. Prócz tego, posiadając już przedmiot w zakresie elementarnym, będzie on łatwiej odróżniał rzeczy zasadnicze od szczegółów podrzędnych w książkach i kursach specjalnych.

Wydanie polskie nie jest ścisłym przekładem oryginału niemieckiego. Jakkolwiek Rosenberg jest popularyzatorem wielce utalentowanym i umie nawet bardzo złożone kwestye przedstawić w sposób prosty i jasny, to jednak uważałem za stosowne porobić wiele zmian w przedstawieniu rzeczy, i mam nadzieję, że zmiany te ułatwią czytelnikowi zrozumienie odnośnych ustępów. Większym lub mniejszym modyfikacyom uległy prawie wszystkie rozdziały książki. Szczególnie gruntownie przerobione zostały ustępy, dotyczące lamp łukowych. Podałem tam teorię łączenia i regulowania lamp według Luxenberga w opracowaniu elementarnem. Przedmiot ten sam przez się nie zasługiwał może na tak obszerne traktowanie, ale widziałem w nim bardzo odpowiednie i użyteczne ćwiczenie w rachunkach nad wielkościami elektrycznymi.

Również ważne zmiany poczyniłem w rozdziałach, dotyczących prądu zmiennego i wielofazowego. Autor niektóre kwestye traktował tutaj pobieżnie, zadawałnając się nieraz odległą analogią. Uważałem, że pełniejsze i bardziej bezpośrednie przedstawienie rzeczy pozwoli czytelnikowi wytworzyć sobie jaśniejsze wyobrażenie o zjawiskach. Skutkiem tego rozdziały te znacznie rozszerzyłem, przy czem wykresy (we współrzędnych Kartezjusza), ten wyborny środek uzmysławienia przebiegu zjawisk elektrycznych, znalazły obszerniejsze zastosowanie niż w oryginale.

Warszawa, w marcu 1905 r.

SPIS RZECZY.

	<i>Str.</i>
ROZDZIAŁ I	1
Zjawiska elektryczne	1
Siła elektrowzbudająca	3
Miary elektryczne. Ampermetr. Prawo Ohma	6
Obliczenie oporu	14
Inne formy prawa Ohma	17
Opór wewnętrzny. Strata napięcia	18
Rozgałęzienie prądu	20
Łączenie szeregowo i równoległe ogniw	23
Przyrządy do mierzenia napięcia	27
Praca elektryczna	29
Równoważność pracy elektrycznej, mechanicznej i cie- plikowej	33
Przewodniki elektryczne	37
ROZDZIAŁ II	51
Magnes. Linie sił	51
Oddziaływanie prądu elektrycznego na igłę magnesową	57
Działanie magnesu na przewodnik prądu. Przyrząd Deprez	62
Oddziaływanie wzajemne dwóch przewodników prą- du. Elektrodynamometr	67
Elektromagnes	68
Indukcja	74
Maszyny elektryczne	78
ROZDZIAŁ III. Maszyna prądu stałego	87
Pierścień Gramme'a	87
Bęben Hefnera	93
Stator	98
Samowzbudanie. Maszyna z bocznicą	104
Maszyna szeregową	106
Maszyna sprzężona	109
Formy dynamomaszyn	110
Sprawność dynamomaszyn	116
Dynamomaszyny wielobiegunkowe	118
Rotor w maszynach wielobiegunkowych	121